

DE KRACHT VAN CULTUUR

Cultuurvisie gemeente Dronten 2015

INHOUD

1. Waarom een cultuurvisie?	2
2. Wat is een cultuurvisie?	2
3. De kracht van cultuur	2
3.1 Wat is cultuur	2
3.2 De functies van cultuur	2
3.3 Culturele dynamiek	3
3.4 De rol van de lokale overheid	3
4. Ontwikkelingen in de cultuursector	4
4.1 Kunst	4
4.2 Erfgoed	5
4.3 Media	6
4.4 Creatieve industrie	7
5. Ambities voor cultuur	7
6. Bijlagen	9
6.1 Krachtanalyse cultuur	9
6.2 De waarde van cultuur	10
6.3 Wettelijke taken lokale overheid	11
6.4 Kengetallen cultuur	12

*Foto titelpagina:
"Beelden op de dijk", Cyril Lixenberg
Ketelmeerdijk (1987)*

DE KRACHT VAN CULTUUR

Cultuurvisie gemeente Dronten 2015

1. Waarom een cultuurvisie?

In de raadsvergadering van 6 november 2014 heeft de raad een motie aangenomen die het college vraagt om in 2015 een cultuurvisie te formuleren. Uit gesprekken met verschillende fractiespecialisten is gebleken dat de raadsleden niet vragen om een dikke beleidsnota, maar om een compacte visie op cultuur, met het accent op de lokale situatie.

Onze visie op cultuur wordt in dit document beschreven. We gaan in de volgende paragrafen in op het verschil tussen visie, beleid en programma (2), op de kracht van cultuur (3) en op diverse ontwikkelingen in de cultuursector (4). We sluiten af met enkele ambities voor cultuur (5). In de bijlagen (6) is een aantal aanvullende gegevens opgenomen.

2. Wat is een cultuurvisie?

Om duidelijk te maken wat we bedoelen met een 'visie', gebruiken wij het onderscheid tussen visie, beleid en programma. Het traject van visie naar programma is grofweg een traject van abstract naar concreet, van algemeen naar bijzonder en van toekomst naar heden. Hieronder wordt dit schematisch weergegeven.

<i>Visie</i>	Hoe zien we de toekomst? Welke ambities passen daarbij? Welke ontwikkelingen zijn relevant?
<i>Beleid</i>	Wat zijn haalbare doelen? Welke middelen zetten we in? Wat is het tijdpad? Wie neemt een besluit? Wie betrekken we erbij?
<i>Programma</i>	Hoe gaan we onze plannen uitvoeren? Wat is daar voor nodig? Wat is op korte termijn het budget, de capaciteit, de communicatie?

In deze cultuurvisie ligt de nadruk op de belangrijkste ontwikkelingen in de cultuursector en de gevolgen daarvan voor lokale partijen. Dit document gaat dus niet over cultuurbeleid en ook niet over een uitvoeringsprogramma. Onze visie bevat geen missie of "slogan", want een "statement" van ons is minder belangrijk voor de cultuursector dan de maatschappelijke trends waar de sector mee te maken heeft.

3. De kracht van cultuur

3.1 Wat is cultuur?

Of iemand nu een roman leest, naar een theatervoorstelling gaat of in een koor zingt, het is allemaal cultuur. Alles wat niet natuur is, is cultuur. Deze omschrijving is echter zo veelomvattend dat het nietszeggend wordt. Daarom zullen we voor deze cultuurvisie het onderwerp cultuur afbakenen tot kunst, erfgoed, media en creatieve industrie. In deze paragraaf zullen we een aantal algemene opmerkingen maken over de kracht van cultuur. In paragraaf 4 zullen we nader ingaan op de genoemde deelterreinen van cultuur.

3.2 De functies van cultuur

Cultuur is onderdeel van onze belevingswereld. Dat zien we direct aan de inrichting van het landschap, aan de vormgeving van gebouwen, aan de manier waarop mensen zich kleden of aan de programma's op televisie. Meer indirect draagt cultuur bij aan de vorming van onze identiteit, aan het besef van het verschil tussen vroeger en nu, hier en daar of wij en zij.

Cultuur vormt sociale patronen, leert mensen reflecteren en stimuleert creativiteit. Cultuur trekt toeristen en draagt bij aan innovaties in de samenleving. Cultuur biedt mensen plezier, ontspanning en uitdaging.

We sluiten onze ogen echter niet voor het feit dat cultuur ook kan leiden tot irritatie, onrust, uitsluiting en conflict. Zie bijlage 6.2 voor een verdere uitwerking van dit thema.

3.3 Culturele dynamiek

Een krachtige cultuur is een open systeem van relaties, waarin mensen nieuwe verbindingen kunnen smeden en oude verbindingen kunnen loslaten. Dit leidt tot dynamiek, flexibiliteit en pluriformiteit. Door deze dynamiek houdt cultuur aansluiting bij actuele trends in de samenleving, zoals verstedelijking, digitalisering, migratie en vergrijzing.

Cultuur wordt tegelijkertijd meer internationaal en meer lokaal. Er is een groeiende wereldwijde markt naast groeiende aandacht voor wat plaatselijk, ambachtelijk en authentiek is geproduceerd. Dit alles heeft invloed op vraag en aanbod in de cultuursector.

Culturele inhoud ("content") wordt via steeds meer kanalen aangeboden. Publiek gaat niet meer vanzelfsprekend naar traditionele aanbieders als theater, bibliotheek of concertzaal.

De dynamiek in onze cultuur levert veel op, zoals diversiteit, aanpassingsvermogen en innovaties. Het leert mensen om te reageren op veranderingen en op de fricties die daarbij kunnen optreden. Als mensen leren omgaan met steeds wisselende verbindingen, met pluriformiteit en met de verhalen en beelden die daar bij horen, dan is dat tegelijkertijd leren participeren. Ook dat is de kracht van cultuur.

Voor de cultuursector zien wij de opgave om een goede balans te vinden tussen de dynamiek van vernieuwing en het behoud van het waardevolle uit het verleden.

3.4 Rol van de lokale overheid

Wij zien een samenleving voor ons die ruimte biedt aan een diverse en toegankelijke cultuursector en aan culturele dynamiek. Deze dynamiek willen we ondersteunen. Onder meer met subsidies. De komende jaren is daar minder geld voor en daarom willen we ondernemerschap in kunst en cultuur stimuleren. Hierdoor vermindert de afhankelijkheid van overheidssteun.

We willen culturele instellingen uitdagen om vanuit hun eigen positie en kracht nieuwe initiatieven te ontwikkelen en kansen te benutten. Aan partijen in de cultuursector willen we vragen om voorbij de eigen grenzen te kijken en te onderzoeken waar samenwerking met andere sectoren mogelijk is. We willen de andere sectoren uitnodigen om na te denken over de vraag wat cultuur voor hen kan betekenen.

We zien ook een samenleving voor ons waarin inwoners kennis kunnen nemen van het culturele aanbod en de mogelijkheid krijgen om actief deel te nemen aan cultuur.

Veel cultuurproductie komt tot stand zonder steun van de overheid. Maar waar de markt het laat afweten, waar cultuur kwetsbaar is of waar cultuur ontoegankelijk dreigt te worden, zien we een rol voor de overheid. De Dronten Pas is hier een voorbeeld. Onze rol kan, afhankelijk van de situatie en binnen onze beperkte mogelijkheden, bestaan uit direct ondersteunen, initiatief nemen, partijen uitnodigen of kennis uitwisselen.

De aanwezigheid van culturele voorzieningen maakt een gemeente aantrekkelijk als vestigingsplaats voor sommige categorieën personen en bedrijven. Culturele voorzieningen kunnen ook een rol spelen in de sociale mobiliteit van onze inwoners. Hierdoor helpt cultuur om de groeiende verschillen tussen hoog- en laagopgeleiden en hoge en lage inkomens te beperken.

Uit discussies en peilingen in het kader van de bezuinigingen is gebleken dat inwoners van Dronten het behoud van culturele voorzieningen een lagere voorkeur geven dan het behoud van andere voorzieningen. Tegelijk wordt er wel geprotesteerd wanneer een voorziening dreigt

te verdwijnen. Dit spanningsveld vraagt creativiteit van de lokale overheid. Soms zijn “oude” voorzieningen prima te handhaven in een nieuwe jas, met meer samenwerking en met een ander financieringsmodel. Zo is het de bibliotheek Biddinghuizen gelukt om, ondanks bezuinigingen, in het Educatief Centrum de dienstverlening op een hoger peil te brengen.

4. Ontwikkelingen in de cultuursector

In de vorige paragraaf hebben we een algemeen beeld geschetst van culturele dynamiek en de kracht van cultuur. In deze paragraaf gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen in een aantal deelgebieden van cultuur. We onderscheiden vier culturele deelterreinen:

1. Kunst;
2. Erfgoed;
3. Media;
4. Creatieve industrie.

Per deelterrein noemen we alleen de ontwikkelingen die voor de gemeente het belangrijkste zijn. Er is geen harde scheidslijn tussen de genoemde deelterreinen. Een kunstenaar die unieke sieraden maakt, kan ook een ontwerp maken voor massale, industriële reproductie.

4.1 Kunst

Bij dit deelgebied horen beeldende kunst, podiumkunst, amateurkunst en cultuureducatie. Veel kunstenaars en artiesten vinden hun weg zonder bemoeienis van de overheid. Voor kunstenaars is het de laatste jaren lastiger geworden om een inkomen te verdienen. Steeds meer kunstenaars hebben een tweede baan naast hun creatieve beroep. Het aandeel zelfstandig werkenden stijgt en het aandeel werkenden in loondienst daalt. De totale werkgelegenheid in de cultuursector is afgenomen en we zien een verschuiving optreden van traditionele kunsten (beeldende kunst, muziek, dans) naar creatieve industrie (mode, vormgeving, multimedia).

De kunstbeoefening door amateurs is omvangrijk. Amateurkunstenaars zijn individueel actief of zijn lid van een vereniging (koor, harmonie, toneelvereniging et cetera). Amateurkunst levert veel maatschappelijke participatie en het kan bijdragen aan het vormen van een individuele identiteit. Activiteiten worden meestal door de deelnemers zelf georganiseerd en bekostigd. Wij ondersteunen de verenigingen door basissubsidies te verlenen en met een bescheiden budget voor activiteitensubsidies.

Er is een stevige verbinding tussen amateurkunst en cultuureducatie. Met cultuureducatie bedoelen we de lessen in muziek, ballet, dans, toneel, beeldende kunst, media en erfgoed. Cultuureducatie is soms afhankelijk van subsidies, maar er is ook een commerciële markt die een deel van het aanbod levert, bijvoorbeeld via particuliere dansscholen of zelfstandig werkende muziekdocenten.

Wij vinden cultuureducatie belangrijk voor de samenleving. Door cultuureducatie kunnen mensen kennis verwerven, creatieve vaardigheden leren en een onderzoekende houding vormen. Onze omgeving verandert snel en vraagt om vernieuwing en flexibiliteit (zie paragraaf 3). Creatieve vaardigheden helpen mensen om hierin een weg te vinden. Cultuureducatie biedt ook zinvolle vrijetijdbesteding, ontmoeting, en beleving.

Wij vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren in aanraking komen met de diverse aspecten van cultuur. Daarom ondersteunen we het aanbod van cultuureducatie in het primair en voortgezet onderwijs. Wij willen dat De Meerpaal Kunstwerkplaats alle scholen in de gemeente bereikt. Het liefst met een doorlopende leerlijn cultuureducatie. Wij vragen De Meerpaal Kunstwerkplaats om, in samenwerking met andere aanbieders, het aanbod steeds te vernieuwen, kwalitatief op peil te houden en flexibel te laten aansluiten bij de wensen van de scholen. De scholen zijn immers de belangrijkste afnemer en financier. Wij zien kansen in talentontwikkeling en de doorstroming naar het kunstvakonderwijs, maar de realiteit is dat wij daar op dit moment geen middelen voor vrijmaken. Wij zullen De Meerpaal Kunstwerkplaats

vragen om te onderzoeken in hoeverre landelijke fondsen, zoals het Fonds cultuurparticipatie en het Jeugdcultuurfonds, een uitkomst kunnen bieden. Verder zal talentontwikkeling een verantwoordelijkheid zijn van ouders en scholen.

Voor buitenschoolse cultuureducatie (De Meerpaal Academie) is minder directe overheidsfinanciering beschikbaar. Dit heeft geleid tot tariefstijgingen bij De Meerpaal Academie en vermindering van het aantal docenten. Wij vragen De Meerpaal Academie om creatief op zoek te gaan naar vernieuwing van het aanbod en naar nieuwe allianties, bijvoorbeeld met het lokale verenigingsleven, het bedrijfsleven of de winkeliers.

We willen samenwerking stimuleren van de cultuursector met de sectoren welzijn, zorg, onderwijs en sport. Een voorbeeld hiervan is de inzet van cultuurdocenten van De Meerpaal Academie bij de dagbesteding in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Door samenwerking kan De Meerpaal Academie nieuwe inkomsten verwerven.

We zien De Meerpaal Academie ook als een partij die andere aanbieders in de lokale cultuursector bij elkaar kan brengen, zodat versnippering wordt voorkomen en er meer aanbod ontstaat door samenwerking. Hierbij hoort de vraag van de inwoners leidend te zijn.

De Meerpaal Theater heeft het moeilijk. Door de economische crisis is de commerciële verhuur van de theaterzalen teruggelopen. Bovendien is er een daling van het aantal mensen dat een theatervoorstelling bezoekt. Dit treft ook de andere theaters in de regio. De Meerpaal Theater wordt vooral bezocht door inwoners van de gemeente Dronten. Bij de bouw van de theaterzalen werd uitgegaan van een groei van het aantal inwoners van de gemeente, maar die groei is uitgebleven. Veertigduizend inwoners is wellicht een te smalle basis voor een ruim uitgerust theater met twee zalen.

De Meerpaal Theater zoekt uitwegen in kostenreductie, samenwerking met andere theaters en afstemming van de programmering in de regio. De Meerpaal kan ook meer ruimte bieden aan lokale partijen, bijvoorbeeld uit de hoek van de amateurkunst. Dit past bij het oorspronkelijke idee achter De Meerpaal als een "gebouw voor de gemeenschap".

4.2 Erfgoed

Tot dit deelterrein rekenen we archieven, musea, archeologie, monumenten en onderhoud van kunst in de openbare ruimte. De eerste twee onderwerpen laten we hier rusten. Er is in Dronten geen museum en het historische archief wordt, conform de wettelijke eisen, beheerd door Nieuwland Erfgoedcentrum. Het rijk heeft voor het jaar 2016 een nieuwe Erfgoedwet aangekondigd. Waar nodig zullen wij ons beleid aanpassen aan de nieuwe wet.

In de bodem van de gemeente Dronten is waardevol erfgoed verborgen. Er zijn sporen gevonden van neolithische nederzettingen (Swifterbantcultuur), scheepswrakken en wrakstukken van vliegtuigen. In het vastgestelde archeologiebeleid (oktober 2009) is vastgelegd waar er archeologische sporen te verwachten zijn. In die gebieden mag de bodem pas verstoord worden na archeologisch onderzoek. Uitgangspunt voor archeologisch erfgoed is behoud in de bodem. Opgraven gebeurt alleen als versterking onvermijdelijk is, of voor wetenschappelijk onderzoek. Wij willen archeologische waarden inzetten bij de versterking van de ruimtelijke kwaliteit, de identiteit van Dronten en cultuurbeleving. Een voorbeeld hiervan is het wandelpad Rivierduingebied in Swifterbant.

De gemeente Dronten is op een unieke manier ontstaan. Relatief kort geleden is het grondgebied drooggelegd, planmatig ingericht en vanuit het niets in cultuur gebracht. Tegelijk gaan de ontwikkelingen snel. In de afgelopen jaren zijn er nieuwe wegen gekomen, nieuwe winkelcentra en een spoorlijn. Wij willen niet dat de vroegste geschiedenis van de gemeente volledig uit beeld verdwijnt. Om dit te voorkomen is in het vastgestelde erfgoedbeleid (september 2011) vastgelegd hoe wij het waardevolle ruimtelijke erfgoed van de gemeente beschermen. Wij hebben hiervoor verschillende instrumenten.

Waardevolle ruimtelijke structuren worden beschermd via bestemmingsplannen en welstandsnota's. Waardevolle gebouwen worden beschermd via een gemeentelijke

monumentenlijst. In de periode 2013-2014 hebben wij 69 monumenten aangewezen. Het zijn de kenmerkende woningen, scholen, kerktorens en bedrijfsgebouwen in de gemeente. Wij willen het ruimtelijk erfgoed inzetten bij het vertellen van het bijzondere verhaal van Dronten, bij het benadrukken van onze identiteit en voor cultuurbeleving. De vrijwilligers van Stichting Geschiedschrijving Dronten leveren hierin een actieve bijdrage.

Kunst in de openbare ruimte hoort misschien niet direct bij het lokale erfgoed. Toch noemen we dit onderwerp hier, omdat de kunstwerken een functie hebben voor cultuurbeleving, de vergroting van de ruimtelijke kwaliteit en het realiseren van herkenningspunten in de openbare ruimte. De gemeente heeft de wettelijke opdracht om de “kunst op straat” zorgvuldig te beheren en te onderhouden. Ons beheerplan kunst in de openbare ruimte wordt uitgevoerd door een gespecialiseerd extern bedrijf. We hebben geen structureel budget voor het kopen van nieuwe kunst in de publieke ruimte. Waar mogelijk willen we het onderwerp kunst meenemen bij de ontwikkeling van nieuwe woonwijken.

4.3 Media

Onder media vallen de onderwerpen bibliotheek, letteren, film, omroep en pers. Vooral op dit terrein merken we de effecten van digitalisering. Het gebruik van digitale technologie is ongekend snel de gewoonste zaak van de wereld geworden en er komen steeds nieuwe toepassingen bij. Dit biedt kansen en roept vragen op. Door digitalisering verandert het communicatie- en informatielandschap. Er is steeds meer kennis en informatie digitaal beschikbaar en de manier waarop onze inwoners informatie gebruiken is sterk gewijzigd. Dit heeft grote invloed op onze kennissamenleving.

De bibliotheek is van oudsher de toegangspoort tot schaarse informatie en een aanjager van leesbevordering en het verspreiden van literatuur. In het digitale domein is er geen informatieschaarste, maar informatieovervloed. Dit vraagt van de bibliotheek nieuwe werkwijzen in het ontsluiten van informatie. Voor burgers wordt ‘mediawijsheid’ steeds belangrijker. De bibliotheek kan burgers mediawijsheid leren. Wij zien de fysieke en de digitale bibliotheek als een twee-eenheid. De digitale bibliotheek versterkt het functioneren van de fysieke bibliotheek en andersom. Om versnippering in het digitale domein te voorkomen komt er een landelijke digitale bibliotheek. Wij willen dat het lokale bibliotheekwerk wordt aangesloten op de digitale bibliotheek en dat leden ook digitaal kunnen lenen.

Digitale informatie kan plaats- en tijdonafhankelijk worden geleend. Voor digitale informatie hoeven leden de bibliotheek niet te bezoeken. Bezoekers trekt de bibliotheek steeds vaker met andere activiteiten, zoals ontmoeting, debat, educatie en cultuur. Om aantrekkelijk te blijven zal de bibliotheek aan de ene kant burgers meer “op maat” moeten bedienen, zoals persoonlijke leesadviezen en werkplekken voor digitale werknemers, en aan de andere kant meer samenwerking moeten zoeken met partners op andere terreinen, zoals onderwijs, zorg en economie. Het Serviceplein in De Meerpaal is hiervan een voorbeeld. De bibliotheek heeft een groot bereik en kan inwoners helpen om zelfredzaam te zijn en te participeren.

De fysieke collectie van de bibliotheek zal veranderen. Er zullen minder studieboeken beschikbaar zijn en de collectie zal sneller worden verversd. De fysieke collectie zal aantrekkelijker worden gepresenteerd, bijvoorbeeld via de zogenaamde “winkelformule”. Bibliotheken hoeven geen zelfstandige huisvesting te hebben. Gezamenlijke huisvesting kan gunstig zijn voor samenwerking, kosten delen of uitbreiding van dienstverlening. Het Educatief Centrum Biddinghuizen is hiervan een voorbeeld.

Het lokale bibliotheekwerk voelt de druk van bezuinigingen. Wij zullen van FlevoMeer Bibliotheek creativiteit, ondernemerschap en innovatie vragen. Tegelijk vinden we dat er een grens aan bezuinigen wordt bereikt wanneer het bibliotheekwerk in Dronten niet meer kan voldoen aan de certificeringseisen voor openbare bibliotheken.

In 2011 is in Dronten een lokale omroep gestart. Op grond van de Mediawet hebben we de verplichting om de omroep, zolang deze voldoet aan de eisen van het Commissariaat voor de Media, een subsidie te verstrekken. Landelijk is een discussie op gang gekomen over het opschalen en professionaliseren van de lokale omroepen. Mogelijk zal de financiering in de toekomst niet meer via gemeenten lopen. Wij volgen deze discussie en zullen ons beleid, waar nodig, aanpassen.

4.4 Creatieve industrie

Tot de creatieve industrie rekenen we onder meer reclame, vormgeving (“design”), architectuur, mode, computerspellen (“games”), multimedia en andere creatieve ‘makers’. In de creatieve industrie ligt de nadruk op de economische waarde van creativiteit en niet op de maatschappelijke waarde, hoewel sommige ondernemers nadrukkelijk economie en maatschappij willen combineren, bijvoorbeeld bij duurzame toepassingen van nieuwe techniek.

De creatieve industrie is door het kabinet aangewezen als topsector. Dit betekent dat de rijksoverheid in de sector investeert en een impuls wil geven aan de samenwerking tussen de creatieve sector, wetenschap en bedrijfsleven. Het kabinet wil ook bereiken dat de creativiteit en flexibiliteit van deze topsector beter worden benut in andere sectoren. Voorbeelden hiervan zijn een “app” voor een gezonde leefstijl, een jas met zonnecellen die je telefoon oplaadt (“fashiontech”) of strepen op de weg die in het donker oplichten.

Creatieve makers kunnen op verschillende manieren zorgen voor vernieuwing. Naast creativiteit en flexibiliteit gaat het ook om een open en leergierige houding en het zien van kansen. Kunst en cultuur staan niet naast de economie, maar leveren samen met de economische sector juist een sterke combinatie.

De gemeente Dronten investeert niet zelf in de creatieve industrie. Wel zien wij kansen in de samenwerking tussen kennisinstututen, cultuursector en bedrijfsleven. Wij willen partijen uitnodigen om deze samenwerking aan te gaan. Voorbeelden hiervan zijn de samenwerking van het FabLab Dronten met de lokale scholen, het tabletcafé in de bibliotheek en verschillende initiatieven van XL De Ateliers. We kunnen bedrijven en kennisinstututen wijzen op het topsector programma van de rijksoverheid. In bijzondere situaties kunnen we een bijdrage leveren als het gaat om vergunningen of bestemmingsplannen.

Het is voor kleinschalige, creatieve ondernemers vaak moeilijk om aan startkapitaal of investeringskapitaal te komen. Hierdoor blijven veel ondernemers, hoe goed hun creatieve ideeën ook zijn, steken in het broedplaats stadium. In de creatieve industrie vinden we veel beginnende bedrijven (“start-ups”) en kleine bedrijven. Deze kleinschaligheid en diversiteit zorgen voor flexibiliteit en snelheid. Tegelijk is echter het slagingspercentage van de creatieve ondernemers laag en bestaat het risico dat investeringen niet worden terugverdiend. Dit maakt investeerders voorzichtig. Zo ontstaat een patstelling, waardoor het geld de creatieve ondernemers niet bereikt. Mogelijk kan een revolverend fonds met microkredieten voor creatieve “start-ups” een uitkomst bieden. Wij zien hierin eerder een rol voor financiële instellingen en investeerders, dan voor de lokale overheid. Wel is het voor ons mogelijk om, in geschikte situaties, creatieve innovatie onderdeel te maken van gemeentelijke aanbestedingen.

5. Ambities voor cultuur

Voor de cultuursector zijn het interessante tijden. Oude zekerheden staan op de tocht, nieuwe kansen komen in beeld. Als de cultuursector en de lokale overheid willen inspelen op de vele veranderingen, tot welke ambities leidt dit dan? We komen tot een korte opsomming.

Ambities voor de lokale overheid

1. We willen dat de lokale cultuur een open systeem is (vrije ingang, vrije uitgang), zonder onneembare drempels en met ruimte voor dynamiek en diversiteit.

2. We willen de samenwerking van cultuur en economie stimuleren. Creativiteit is een essentieel element van onze kennissamenleving. Nieuwe toepassingen van technologie komen voort uit de creatieve industrie. Zo ontstaat nieuwe bedrijvigheid.
3. Wij willen partijen in de cultuursector uitnodigen om samenwerking te zoeken met andere sectoren, zoals zorg, onderwijs en sport. Wij willen andere sectoren uitnodigen om gebruik te maken van de creativiteit van de cultuursector.
4. Wij willen dat partijen in de cultuursector de transitie maken van traditionele culturaanbieders naar moderne creatieve ondernemers. Hierbij horen meer samenwerking, differentiatie in producten en nieuwe financieringsvormen.
5. Bij een moderne, open cultuursector past geen sterk interveniërende en sturende overheid. Het initiatief hoort bij de inwoners en bij de cultuurorganisaties zelf te liggen. De overheid functioneert als partner in een netwerk en kan soms faciliteren of stimuleren.

Ambities voor de cultuursector

1. De kracht van cultuur zit in openheid, flexibiliteit en diversiteit. Wij willen een cultuursector die deze kracht benut. Dat is nodig om veranderingen in de maatschappij te kunnen volgen en om een aantrekkelijke samenwerkingspartner te zijn voor partijen in andere sectoren. Grote, professionele partijen kunnen steun bieden aan kleine partijen die vaak uit vrijwilligers bestaan.
2. Lokale culturele organisaties kunnen een lokaal draagvlak realiseren door een lokaal specifiek aanbod, een aanbod dat de inwoners niet via andere kanalen makkelijker of goedkoper kunnen krijgen. Het aanbod kan het beste kleinschalig zijn, op geschikte locaties, vaak beschikbaar, goed bereikbaar en betaalbaar.
3. Creativiteit en innovatie uit de cultuursector kunnen een rol spelen binnen maatschappelijke thema's als zorg, vergrijzing en migratie. Creativiteit brengt nieuwe oplossingen voor oude en nieuwe vraagstukken. Wij willen een cultuursector die zelf het initiatief neemt om verbindingen te leggen met andere sectoren.
4. Voor veel partijen in de cultuursector is de onzekerheid toegenomen. Maatschappelijke ontwikkelingen gaan soms razendsnel. Ook is er al langere tijd sprake van financiële krapte bij de overheid. Partijen moeten daarom leren omgaan met onzekerheid, op zoek gaan naar nieuwe kansen, samenwerking organiseren en cultureel ondernemerschap ontwikkelen.
5. Partijen in de cultuursector moeten laten zien wat cultuur bijdraagt aan de lokale gemeenschap. Cultuur kost niet alleen iets, het levert ook wat op.

Het culturele landschap in onze gemeente verandert. Er is minder publiek geld beschikbaar en we verwachten meer ondernemerschap van het culturele veld. Uiteindelijk gaat het om onze inwoners. Wij willen dat onze inwoners in onze gemeente de mogelijkheden vinden voor een boeiende culturele levensloop.

6. Bijlagen

6.1 Krachtanalyse cultuur in Dronten

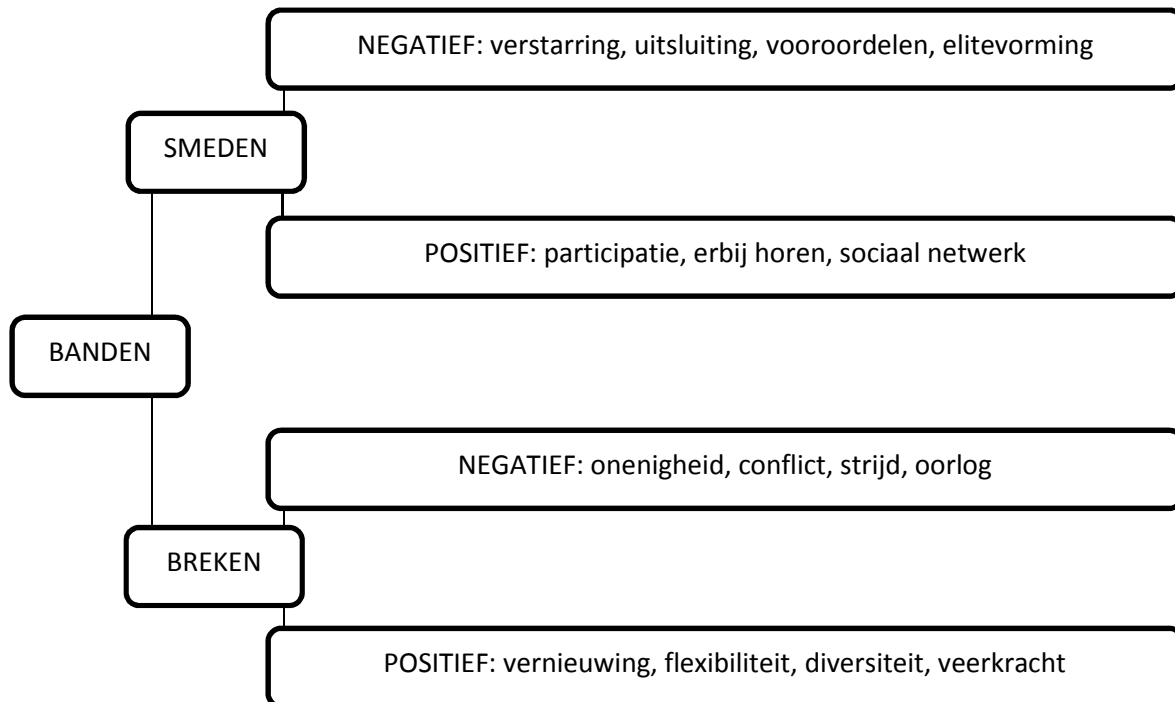
Wanneer we de sterke punten, zwakke punten, kansen en bedreigingen in kaart brengen, dan ontstaat het volgende schema.

Sterk	Zwak
<ul style="list-style-type: none"> • Unieke historie gemeente; • Gevarieerde amateurkunst; • Cultuureducatie is aanwezig in het onderwijs; • Cultuursector heeft begin gemaakt met een verkenning van en samenwerking met andere sectoren; • Er is nog ruimte in Dronten (letterlijk en figuurlijk); • Goed onderhouden kunst in de openbare ruimte; • De kernen van Dronten hebben in zekere zin nog een “hechte” gemeenschap; • Veel vrijwilligers in de cultuursector; • Er is een goed uitgerust theater; • Er is een moderne bibliotheek; • Dronten is bekend door grote evenementen als “Lowlands”, de opwekking, “Defqon”; • Er is een nationaal evenemententerrein. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er zit veel geld ‘vast’ in gebouwen en is dus niet beschikbaar voor activiteiten; • De lokale cultuursector is niet georganiseerd; • De lokale partijen in de cultuursector kennen elkaar niet goed (veel versnippering); • Er is weinig samenwerking in de cultuursector; • De gemeente heeft geen cultuurvisie; • De lokale markt voor cultuur is relatief klein; • Er zijn weinig duidelijke cijfers over de lokale cultuursector; • Door het rijk gefinancierde gezelschappen in de podiumkunsten reizen minder naar het platteland; • Lage zaalbezetting theaterzalen De Meerpaal; • De inwoners zijn weinig bereid om geld te besteden aan cultuur • De cultuursector denkt niet altijd aan de “eindgebruiker” (consument).
Kans	Bedreiging
<ul style="list-style-type: none"> • Het verhaal van Dronten als aanknopingspunt voor lokale identiteit; • Opkomst belevingseconomie: meer vraag naar creatieve producten en diensten; • Samenwerking cultuursector - andere sectoren (nieuwe doelgroepen voor cultuur); • Verblijfsrecreanten van de randmeren naar de kernen trekken met cultuur; • Kansen voor culturele organisaties als zij aanbod naar de verblijfsrecreanten brengen (samenwerking met toeristische sector); • Aanboren van andere geldbronnen dan de lokale overheid; • Creatieve broedplaatsen tijdelijk vestigen in leegstaande panden; • Nieuw aanbod bieden, gericht op de lokale markt en op lokale beleving (sommige beleving kun je nu eenmaal niet digitaal “downloaden” en vraagt om fysiek bezoek); • Lokale kansen liggen in lokaal eigen cultuur, in lokale ambachtelijkheid of authenticiteit; • Als de verschillen tussen stad en platteland toenemen, zoek dan de moderne plattelandscultuur; • Ouders verleiden om net zo makkelijk voor cultuur te kiezen voor hun kinderen als voor sport; • Nieuwe media benutten om inwoners te betrekken bij cultuur. 	<ul style="list-style-type: none"> • Weinig draagvlak voor cultuur bij financiële druk, waardoor verschraling dreigt; • Overheidssubsidies zijn minder vanzelfsprekend geworden; • Traditionele amateurkunst heeft het moeilijk, het aantal leden daalt (verschilt per kunstvorm); • Ontwikkelingen gaan soms zo snel dat de cultuursector moeite heeft met tijdig aanpassen; • Beperkte toegang tot kapitaal dat niet van de overheid of van deelnemers/leden komt; • Mensen halen culturele “content” via allerlei kanalen binnen, lokale cultuur aanbieders kunnen hier moeilijk mee concurreren; • Groeiende concurrentie op de vrijetijdsmarkt; • De verschillen tussen hoog- en laagopgeleiden nemen toe; • De verschillen tussen stad en platteland nemen toe; • Sterke vergrijzing van de bezoekers bij “traditionele” cultuur; • Vergrijzing bij cultuurvrijwilligers. Jonge vrijwilligers tonen “zappedrag”; • Cultureel aanbod elders is vrij gemakkelijk vanuit Dronten bereikbaar; • Gebrek aan ondernemersvaardigheden in de cultuursector; • Geld van fondsen is tijdelijk en vaak is het lastig om aan de criteria van de fondsen te voldoen

6.2 De waarde van cultuur

Wanneer er geschreven wordt over de waarde van cultuur voor de samenleving, dan wordt meestal een reeks positieve kenmerken opgesomd. We lezen dan begrippen als creativiteit, reflectie, vernieuwing, flexibiliteit, zelfredzaamheid, participatie, ontspanning en plezier.¹ Slechts zelden wordt er geschreven over de minder aangename kanten die cultuur ook kan hebben, zoals versterking van vooroordelen, elitevorming, uitsluiting, verstarring, onenigheid en conflict.

Een veel gehoorde uitspraak is “cultuur verbindt”. Maar verbindingen kunnen niet alleen worden gesmeed, zij kunnen ook worden verbroken. Beide hebben positieve en negatieve kanten. In schema:

Er zitten meerdere kanten aan cultuur, zowel positieve als negatieve. Het is hierbij niet mogelijk om van een specifieke cultuuruiting een winst- en verliesrekening te maken. De waarde van cultuur laat zich niet vatten in een rekensom. Wij willen de kans op positieve effecten vergroten door steun te geven aan:

- Een cultuur als open systeem (vrije ingang, vrije uitgang);
- Een cultuur zonder onneembare drempels (geen gesloten bolwerken);
- Een cultuur met ruimte voor dynamiek, experiment en diversiteit;
- Een cultuur die verstarring weet te voorkomen en tegelijk het waardevolle uit het verleden weet te bewaren;
- Een cultuur die ruimte heeft om beweeglijk, speels en vernieuwend te zijn.

De partijen in de cultuursector kunnen niet garanderen dat de positieve effecten zullen optreden. Maar wij kunnen deze partijen wel vragen om te streven naar een open, toegankelijke en diverse cultuur.

¹ De vraag of kunst en cultuur ook een “intrinsieke waarde” (waarde zonder context of nutteloze waarde) kunnen hebben, blijft hier buiten beschouwing.

6.3 Wettelijke taken lokale overheid.

Voor de cultuursector is er, vergeleken met andere sectoren, relatief weinig wet- en regelgeving die de gemeente dwingt om bepaalde dingen te doen of te laten. Wanneer we de wetgeving inventariseren, dan komen we op het volgende overzicht:

1. *Algemene wet bestuursrecht.*
Deze wet geeft een algemeen wettelijk kader voor bestuursrechtelijke besluiten, subsidies, bestuursrechtelijke geldschulden, handhaving, bezwaar en beroep. Voor de lokale subsidieregeling is er de Algemene subsidieverordening van de gemeente.
2. *Burgerlijk wetboek*
Dit wetboek geeft algemene regels voor privaatrechtelijke overeenkomsten en contracten, maar ook voor het opstellen van jaarrekeningen.
3. *Auteurswet*
Deze wet beschermt het intellectuele eigendom van 'makers'. De Auteurswet zal worden aangepast om intellectueel eigendom ook in de digitale wereld beter te beschermen.
4. *Monumentenwet en Wet op het archeologisch erfgoed*
Regelen de bescherming van het archeologische en monumentale erfgoed. Het rijk heeft aangekondigd dat er in 2016 een nieuwe Erfgoedwet zal komen en in 2018 een nieuwe Omgevingswet. Lokaal is er de Erfgoedverordening 2010.
5. *Mediawet*
Stelt eisen aan publieke omroepen en regelt de bekostiging van omroepen.
6. *Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen*
Brengh samenhang in het bibliotheekstelsel, definieert de functies van openbare bibliotheken en verdeelt de verantwoordelijkheid voor bibliotheekwerk over rijk, provincies en gemeenten.
7. *Archiefwet*
Verplicht de overheid om zorgvuldig om te gaan met archiefstukken.
8. *Wet op het specifiek cultuurbeleid*
Regelt de taken van het rijk bij het ontwikkelen, in stand houden en spreiden van cultuur. De wet regelt ook de bekostiging van cultuur via landelijke cultuurfondsen.
9. *Wet tot behoud van cultuurbezit*
Stelt regels voor het behoud van roerend cultuurbezit voor Nederland (moet voorkomen dat dit naar het buitenland verdwijnt). Deze wet wordt onderdeel van de nieuwe Erfgoedwet (2016).

Hiernaast kunnen organisaties in de cultuursector te maken krijgen met belastingwetgeving, erfrecht, aanbestedingsrecht, staatssteunregels, regels voor vergunningen en veiligheid, regels op het gebied van arbeid en personeel of sociale zekerheidsrecht, maar dat is sterk afhankelijk van de concrete situatie.

6.4 Kengetallen cultuur

Er zijn niet veel cijfers beschikbaar over de cultuursector in Dronten. Hieronder worden de meest relevante beschikbare kengetallen genoemd.

FlevoMeer Bibliotheek Dronten

Onderwerp	2010	2011	2012	2013	2014
Aantal vestigingen	3	3	3	3	3
Aantal leden 0-18	8.114	8.123	7.925	8.860	8.732
Aantal leden totaal	14.600	14.700	14.630	13.880	13.673
Percentage inwoners lid	36,4%	36,2%	36%	34%	34%
Omvang collectie	83.200	73.900	70.000	65.200	62.530
Aantal uitleningen	434.000	422.000	425.000	400.000	355.000
Subsidie gemeente in euro's	1.546.000	1.560.000	1.550.000	1.536.680	1.519.976

De Meerpaal Dronten

Onderwerp	2011	2012	2013	2014
Aantal stoelen grote zaal maximaal	650	650	650	650
Aantal stoelen kleine zaal maximaal	150	150	150	150
Aantal bezoekers grote zaal	18.190	16.099	14.052	11.675
Aantal bezoekers kleine zaal	2.449	2.158	2.060	1.234
Aantal voorstellingen grote zaal	55	48	53	40
Bezettingsgraad grote zaal gemiddeld	53%	51%	42%	45%
Aantal voorstellingen kleine zaal	35	30	21	20
Bezettingsgraad kleine zaal gemiddeld	47%	45%	54%	41%
Aantal cursussen CKV buitenschools	79	73	73	63
Aantal workshops CKV buitenschools	50	62	66	77
Aantal cursisten jaarcursus CKV	1.460	1.229	1.192	1.106
Aantal deelnemers workshop CKV				514
Subsidie theater (gebouwkosten)				960.000
Subsidie CKV inclusief gebouwkosten				1.050.000
Subsidie gemeente De Meerpaal totaal	4.903.985	4.729.770	4.829.000	4.804.442

Overige cultuuruitgaven gemeente Dronten

Onderwerp	Uitgaven 2014
Basissubsidies voor culturele organisaties	5.600
Subsidie Stichting Lokale Omroep Dronten	20.000
Beheer en onderhoud kunst in de openbare ruimte	34.000
Inkoop activiteiten kunst	1.800
Activiteitensubsidies kunst en cultuur	7.800
Archiefbeheer Nieuwland Erfgoedcentrum	82.000
Totaal	151.200

Monumentaal erfgoed Dronten

Aantal	2015
Rijksmonumenten*	1
Provinciale monumenten	0
Gemeentelijke monumenten	69
Totaal	70

*) Het rijk heeft het voornemen om een deel van de archeologische vindplaatsen bij Swifterbant aan te wijzen als archeologisch rijksmonument. We verwachten deze aanwijzing in de loop van 2016.